

תורה שבעל-פה

בית, חינוך ומשפחה

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה ורבע.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	—	(15×4)	—	60	נקודות
פרק שני					
או	—	(10×4)	—	40	נקודות
פרק שלישי					
סה"כ	—			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

המשך מעבר לדף ◀

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (60 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 1-5 (לכל שאלה – 15 נקודות).

1. א. הרב יוסף דב סולובייצ'יק למד משני סיפורי הבריאה של האדם שלנישואין יש שתי מטרות. כתוב את שתי המטרות האלה. (5 נקודות)
 ב. "איש ואישה, זכו – שכינה ביניהן" (סוטה, יז, ע"א).
 מהי המשמעות של נוכחות השכינה במציאות החיים של בני זוג? (5 נקודות)
 ג. כתוב שתיים מן התכונות שעל פיהן בחר עבד אברהם את הנערה הראויה ליצחק. (5 נקודות)
2. א. "כדי להדליק אש גדולה אין צורך ביותר מגפרור אחד" (הרב אלימלך בר שאול).
 באר דברים אלה בהקשר של איסור נגיעה. (4 נקודות)
 ב. (1) רחצה מעורבת של גברים ונשים אסורה אף אם הם לבושים לחלוטין.
 כתוב סיבה אחת לאיסור זה.
 (2) ריקודים מעורבים של גברים ונשים אסורים אף אם אין שום מגע בין הרוקדים לרוקדות.
 כתוב סיבה אחת לאיסור זה.
 (6 נקודות)
 ג. לדברי הרב אלישע אבינר, אדם הנלחם ביצר הרע הוא כאדם המטפס על הר גבוה. הסבר את הדימוי הזה. (5 נקודות)
3. א. במשנה כתוב "בן שמונה עשרה לחופה" (אבות, פרק ה', משנה כ"א),
 אך בימינו המצב אינו כך. מדוע? כתוב נימוק אחד. (3 נקודות)
 ב. (1) חז"ל הנחו את האדם להקדים פרנסה לנישואין.
 מהי המטרה של הנחיה זו?
 (2) "אישה תארש... בית תבנה... כרם תטע..." (דברים, כ"ח, ל').
 רמב"ם ציין כי פסוק זה סותר לכאורה את ההנחיה של חז"ל להקדים פרנסה לנישואין.
 כתוב את התירוץ של סתירה זו. בתשובתך ציין את ההקשר של פסוק זה.
 (6 נקודות)
 ג. כיום אנשים רבים מקדימים נישואין לפרנסה.
 מהו ההסבר לכך, ומהי ההדרכה המוצעת עקב נוהג זה? (6 נקודות)

4. א. בני זוג שהתחתנו בנישואין אזרחיים ורוצים להיפרד — יש פוסקים שמחייבים גט, ויש שאינם מחייבים. כתוב את שני הנימוקים של המחייבים גט ואת שני הנימוקים של הפוטרים. (10 נקודות)
- ב. כיצד בתי הדין הרבניים נוהגים כיום בנוגע לגט בנישואין אזרחיים? הבחן בין שני מצבים. (5 נקודות)
5. א. (1) "ואני אפרנס ואכלכל... ואוקיר" — כך האיש מתחייב בכתובה.
באר את החובה המודגשת בקו.
(2) "עולה עמו ואינה יורדת עמו" (כתובות, מח, ע"א).
הסבר את שני הכללים המסדירים את זכות המזונות של אישה, לפי דברי חז"ל אלה. (7 נקודות)
- ב. "להיות מעשה ידיה שלו, ולהיות מציאתה שלו, ושיהיה אוכל כל פירות נכסיה בחייה..." (רמב"ם) — אלה זכויות הבעל בממון של אשתו.
(1) הסבר את שני המושגים המודגשים בקו.
(2) חכמים תיקנו שמעשי ידי האישה יהיו כנגד מזונותיה.
מהו דין המזונות של אישה שאינה יכולה לעבוד? נמק. (8 נקודות)

◀ המשך בעמוד 4

עליך לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדת.

פרק שני (40 נקודות)

אם למדת **פרקים א'-י"א מהחוברת**, ענה על ארבע מהשאלות 6-10 (לכל שאלה – 10 נקודות).

6. א. רב הונא ראה שרב המנונא אינו חובש כיסוי לראשו, הפנה את פניו ממנו וסירב לראותו.

(1) מדוע לא חבש רב המנונא כיסוי לראשו?

(2) הסבר את הסירוב של רב הונא להביט ברב המנונא.

(5 נקודות)

ב. אחד מחכמי זמננו כתב שחברות בין נער לנערה אינה מומלצת, והדגים זאת באמצעות

משל העוסק באילנות.

הסבר את המשל והנמשל. (5 נקודות)

7. א. שניים מפוסקי זמננו דנו בשאלה אם על אישה נשואה להמשיך לנהוג כמנהג בית הוריה

או שעליה להתחיל לנהוג כמנהג בעלה.

כתוב מהו השיקול המרכזי המשותף לשני הפוסקים, והסבר כיצד כל אחד מהם משתמש

בשיקול זה בפסיקתו. (6 נקודות)

ב. "אלו דברים שאדם אוכל פרותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא... והבאת שלום"

(פאה, פרק א', משנה א').

המשנה השתמשה בביטוי "הבאת שלום" ולא "עשיית שלום".

מה אפשר ללמוד מן השימוש בביטוי "הבאת שלום" דווקא? (4 נקודות)

8. א. המדרש שואל: "ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים" (ויקרא, ט"ו, כ"ה) — והלוא שבעת ימי נידה

הן, ולמה קרא אותן ימים רבים? (מדרש תנחומא).

מהי תשובת המדרש על שאלתו? (3 נקודות)

ב. כתוב את הפירוש המילולי של הביטוי "סוגה בשושנים", והסבר את ההקשר שלו להלכות

טהרת המשפחה בעם ישראל. (7 נקודות)

9. א. הפוסקים דנו באופן שאישה צריכה לכסות את ראשה.

כתוב שתי דעות, וכתוב נימוק לדעה המקלה. (6 נקודות)

ב. לחובה של אישה נשואה לכסות את ראשה יש כמה היבטים רעיוניים. כתוב אחד מהם.

(4 נקודות)

10. שאלות קצרות

ענה בקצרה על שניים מהסעיפים א-ג (לכל סעיף – 5 נקודות).

א. מהי מצוות "עונה", ובאיזה הקשר היא מוזכרת בתורה?

ב. מדוע בדיקת "הפסק טהרה" היא הבדיקה החשובה ביותר בתהליך הטהרה של אישה?

ג. מדוע חשוב להפנות "שאלת רב" בענייני אישות לרב שמכיר את השואל היכרות קרובה?

עליך לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדת.**פרק שלישי (40 נקודות)**

אם למדת **פרקים א'-ו', י'-י"ד מהחוברת**, ענה על ארבע מהשאלות 11-15 (לכל שאלה — 10 נקודות).

11. א. רב הונא ראה שרב המנונא אינו חובש כיסוי לראשו, הפנה את פניו ממנו וסירב לראותו.

(1) מדוע לא חבש רב המנונא כיסוי לראשו?

(2) הסבר את הסירוב של רב הונא להביט ברב המנונא.

(5 נקודות)

ב. אחד מחכמי זמננו כתב שחברות בין נער לנערה אינה מומלצת, והדגים זאת באמצעות

משל העוסק באילנות.

הסבר את המשל והנמשל. (5 נקודות)

12. א. שניים מפוסקי זמננו דנו בשאלה אם על אישה נשואה להמשיך לנהוג כמנהג בית הוריה

או שעליה להתחיל לנהוג כמנהג בעלה.

כתוב מהו השיקול המרכזי המשותף לשני הפוסקים, והסבר כיצד כל אחד מהם משתמש

בשיקול זה בפסיקתו. (6 נקודות)

ב. "אלו דברים שאדם אוכל פרותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא... והבאת שלום"

(פאה, פרק א', משנה א').

המשנה השתמשה בביטוי "הבאת שלום" ולא "עשיית שלום".

מה אפשר ללמוד מן השימוש בביטוי "הבאת שלום" דווקא? (4 נקודות)

13. א. "כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בְּטִלָּה וגוררת עוון" (שולחן ערוך, על פי אבות, פרק ב', משנה ב').

נמק קביעה זו, וכתוב מהו היחס הנכון בין לימוד תורה לעשיית מלאכה. (5 נקודות)

ב. "וזכרת את ה' אלקיך כי הוא הִנִּיחַ לך פֶּתַח לַעֲשׂוֹת חַיִּיל" (דברים, ח', י"ח).

כתוב מה לומדים מן המילים המודגשות בקו בנוגע לאדם שצָבַר הון. בתשובתך הסבר מדוע

לא נאמר 'וזכרת כי ה' אלקיך נותן לך חיל'. (5 נקודות)

14. א. המדרש שואל: "ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים" (ויקרא, ט"ו, כ"ה) — והלוא שבעת ימי נידה

הן, ולמה קרא אותן ימים רבים? (מדרש תנחומא).

מהי תשובת המדרש על שאלתו? (3 נקודות)

ב. כתוב את הפירוש המילולי של הביטוי "סוגה בשושנים", והסבר את ההקשר שלו להלכות

טהרת המשפחה בעם ישראל. (7 נקודות)

15. שאלות קצרות

ענה בקצרה על שניים מהסעיפים א-ג (לכל סעיף – 5 נקודות).

- א. מהו העיקרון החשוב בבניין המשפחה היהודית הנלמד מן השיח שבין יעקב אבינו לנשותיו?
- ב. מהי מצוות "עונה", ומדוע היא מכונה כך?
- ג. מדוע חשוב להפנות "שאלת רב" בענייני אישות לרב שמכיר את השואל היכרות קרובה?

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך